

DE SCHAKING

Toen het des anderendaags negen uur luidde op het naburig klooster, wenschte Blanka een goeden nacht aan vrouw Beeraert en ging naar hare slaapkamer.

Daar bleef zij zitten denken, mijmeren voor het geopende venster, waardoor de zoele met geuren bezwangerde avondlucht drong die haar de slapen streelde.

Waaraan dacht ze, terwijl ze naar de sterren staarde, heimelijk pinkend aan het donkerblauwe azuur?

Aan wat denkt een twintigjarig meisje, dat iemand gaarne ziet?

Heden zag zij hem niet. De dag had eene eeuwigheid geduurd; de uren kropen traag en lusteloos voorbij, en ze verlangde naar den anderen morgenstond.

Zeër lang mijmerde ze en vormde plannen voor de toekomst.

Toen ze eensklaps aan de wanhoop, aan de onheilspellende woorden des vaders dacht, loosde ze een zucht en tranen begonnen over kare kaken te rollen.

Den laatsten verlopenen nacht had zij uren lang geschreid, doch vast was zij besloten van hare liefde niet af te zien. De band, de liefde die haar aan hem kluisterde met de ziel, waarin een hemel van teedere gevoelens zweefde, die liefde was zoo hevig en standhoudend geworden, dat deze niet uit haar geest zou gegrift worden dan door den dood.

Urenlang dacht zij aan de toekomst, zich overgevend aan bittere wanhoop. Toch meende zij, dat nog een hoop haar overbleef en deze gedachte sterkte haar.

Zij droogde de tranen af, blikte ten hemel,

vouwde de handen en bad. Toen haar gebed ten einde was, had de duisternis de aarde geheel en al omfloerst.

Weer dacht zij aan haar toekomend geluk, zij hoopte in zijne goedheid, en dat hij haar als zijne bruid ten altaar zou leiden, omkranst met rozen en oranjebloemen; hoe zij elkander zouden liefhebben, elkaar ondersteunen, steeds genegen zijn, teeder en trouw, want teederheid, genegenheid, ondersteuning, trouw, zijn de steunpilaren van het huwelijk.

En door deze droomen gewiegd, in de warmte van den zomeravond, terwijl er uit de door den nacht gesluisde natuur geheimzinnige stemmen opstegen, sluimerde Blanka eindelijk in aan 't venster.

Vrouw Beeraert, welke zich ter rust had begeven, werd om elf uur gewekt door een kloppen op de deur. Hare slaapkamer gaf uitzicht langs den voorgevel, en beneden aan de straat.

Zij dacht dat het Hans was en eenige oogenblikken later was ze voor de deur.

— Wie is daar? vroeg ze.

— Doe open... Ik ben het, Hans, fluisterde eene stem.

Zij opende.

Plots slaakte zij een kreet. Twee gemaskerde mannen sprongen binnen, grepen haar vast en voor zij ter hulpe kon roepen, had men haar, zonder veel gerucht te maken, eene prop in den mond geduwd. Men bond hare armen op den rug en liet haar dan liggen in de gang der woning.

De indringers spraken geen woord maar duwden de deur aan.

Blanka werd bewusteloos weggedragen

Op de teenen slopen zij verder en bleven voor de deur eener kamer staan.

— Hier is het.

— Zijt gij er zeker van?

— Ja. Geen gerucht. Zij zal slapen.

— Zooveel te gemakkelijker is de taak.

Kan de deur niet worden geopend, dan moeten wij binnen langs het venster van den tuin. Aan het werk!

Een minuut later hoorde men een gil. De mannen waren in de kamer gedrongen.

Blanka, die nog zat te sluimeren aan het venster, was verschrikt opgesprongen.

Zij beefde over gansch haar lichaam. Toen, de gemaskerde mannen bemerkend, slaakte zij een kreet.

Zij kon eerst niet een enkel woord spreken.

Eindelijk vroeg ze:

— Wat wilt ge?

— Vrouwe, geen tegenstand. Wij eischen dat gij ons vergezellet!

Zij staarde hen eerst aan met gesloten

mond. Dan zei ze:

— Vergezellen? Ik? Wie zijt gij? Waar wilt gij mij leiden?

— Wij geven u geen rekenschap, komaan!

Zij vatten Blanka bij de schouders.

— Vader... oh! vaderken... lief vaderken! Hulp, hulp, begon ze te schreien, doch zij werd vastgegrepen, op den grond geworpen en men duwde haar een doek in den mond om haar het schreeuwen te beletten.

Blanka sloeg met de armen in 't rond, terwijl een der roovers haar optilde.

Toen bond men hare armen en beenen te samen. Zij viel in bezwijming.

Haar hoofd rolde als verlamd over de schouders. De haarvlechten waren ontrold en hingen neer.

— Vooruit nu!

Vijf minuten later hoorde men het hinniken van paarden. In de duisternis renden twee ruiters voort; een hunner had eene vrouw op den zadel gebonden, zij sloegen de richting in

naar de velden.

Een weinig over middernacht hield hijgend een man stil voor de woning van vrouw Beeraert. In de somberheid van den nacht teekende hij zich vaag af, terwijl hij een oogenblik staan bleef om adem te scheppen en het zweet van het gelaat te vagen.

Hij was Hans, die het paleis en het prachtig feest, dat de Keizer gaf, was onvlucht en in zijn angst en bang voorgevoelen zijn dochter moest zien.

Toen hij voor de woning stond, drukte dat hem vervolgende gevoelen zoo verpletterend, dat hij geen stap meer verder kon.

Het bloed hield als op in zijn loop; het hart klopte bijna niet meer en hij wankelde op de beenen.

— Ach, zuchtte hij: Blanka, Blanka. Ja, er gebeurt iets... ik voel het... ik weet niet, maar...

— Blanka!

Hij snelde naar de deur, wou aankloppen, doch daar hij er met den arm tegensloeg, draaide deze van zelfs open.

Hij slaakte een kreet en stond er als aan den grond genageld.

In de gang hoorde hij een gekreun.

Hij bukte zich neder, tastte met de handen en voelde een lichaam.

IJskoud werd het hem om het hart.

Op een oogwenk had hij de prop uit den mond gerukt van vrouw Beeraert, die er nog steeds gebonden lag.

— Spreek... spreek! Zijt gij vrouw Beeraert?

— Ja, ja, stamelde deze.

— Waar is Blanka? Mijn dochterken, waar is ze?

En hij rees op, de handen in de hoogte, radeloos, en snelde naar de kamer zijner dochter, en riep:

— Blanka, Blanka!

Geen antwoord. Hij zag het venster geopend, keek rond, met wijdgeopende oogen, verdwalend, kreunend en bevend.

Niets, niemand.

Hij sloeg beide handen op het hoofd, zonk neder, sprong weder op.

Vrouw Beeraert was hem schreiend gevolgd. Snikkend vertelde zij hem wat er voorgevallen was.

— Geschaakt? geroofd? Oh, God, hemelsche barmhartigheid en ik was hier niet om

haar te verdedigen als een leeuw! Oh! hoe veracht ik mij, ik, die daar zotternijen verrichtte... en hier schaakte men mijn leven, mijn al, Blanka! waar zijt gij? dochterke... dochterke!

Tranen rolden over zijne wangen.

— Ik wil u terug hebben. Uw kinderkus voelen op mijne wang. Uw liefdevol oog zien-stralen... Blanka, waar zijt gij? Ontvoerd? En door wien? Door wien? Maar spreek dan, vrouwe, spreek!

En in zijne wanhoop greep hij vrouw Beeraert bij de handen.

— Spreek of ik dood u!

Hij was als zinneloos en wrong de armen der vrouwe om.

— Ik... ik...

— Spreek! gij moest waken op haar en laf, meinedig, liet gij hier een man binnen.

— Laat mij los, laat mij!

Hans liet los.

— Neen, die man was het niet, ik geloof het niet! Die zou haar geen leed doen!

— Hij niet? Weet gij het? Hij is een ridder. Onder de schapenvacht schuilt soms een wolf. Ontroofd? En nu... of, als dat is met hare toestemming, dan wurg ik beiden, ja, beiden. Want dat ik ze zal ontdekken, dat zweer ik!... Zooniet, zal God hen straffen!

— Heer, viel vrouw Beeraert in, laat me spreken. Ik ben nog gansch onthutst. Een ander ridder kwam hier tweemaal, buiten weet van Blanka. Ik kreeg de laatste maal angwaan. Hij ondervroeg me over alles en...

— Een ander ridder? kreet Hans.

— Ja... een jong ridder, rijk.

En vrouw Beeraert begon d'Assche af te schilderen.

— Twee dus! oh, een van die beiden is de schurk, de schurk!

Dit woord herhaalde hij wel tienmaal, terwijl hij de handen wrong, zich in radeloosheid op den grond wierp, en zich bij den strot greep, schreiend...

— Ontroofd, mijn dochterken ontroofd! Maar ik zal ze vinden, ik zal... ze vinden, hilde hij.

En de handen opgeheven liep hij de woning uit en verdween in de duisternis.

D'Assche was sinds een uur reeds in de feestzaal des Keizers teruggekomen en legde er zich van dit oogenblik op toe steeds in tegenwoordigheid te wezen van den Keizer.

Eensklaps ging het geroep op langs alle kanten:

— De nar, de gek!

— He, Hans, riep een half bedronken ridder, een dikgebuikte met bolle wangen en rooden neus, een echte Falstaff, die niets deed dan zweeten en pochen. Nar, jongen, ge wandelt zoo... Gij ziet er zoo bleek uit als Pietje de dood!

De nar was in een droevigen toestand.

Hij waggelde nader de armen verlamd, het hoofd onvast. De oogen waren half gesloten, en nu en dan kwam er een gesnik hem uit de keel, terwijl de hovelingen hem jokkend en bespottend omringden, hem tegen den rug liepen, zoodat hij voorover tuimelde en op den grond viel.

— De nar is dronken!

— Ha, waar blijven uwe geestige zetten? Hans, zotte Hans, kreet een lakei.

De nar stond op, wierp een blik op de hem omringenden, een blik waarin het nijpendste lijden lag.

Hij stak de armen uit en een traan rolde over zijne kaak.

Hij kon geen woord vinden om iets te stamelen, geen woord om medelijden af te smeeken.

De arme man was als geheel en al gebroken.

— Hans, vertel ons... lachen, doet ons lachen! riep een andere lakei en trok hem met den arm zoo hevig dat hij eenige malen rondzwierde.

— Ja, lachen en vertellen! riep de dikgebuikte ridder na een bokaal te hebben geleefd.

Plots richtte de nar het hoofd op. Zijn oog zocht iemand in de menigte. Dat oog schoot stralen.

Zijn lichaam beefde. Hij wankelde nog eens, liep naar den troon, waar hij den Keizer bemerkte.

Met eene stem waarin de opperste vertwijfeling, de scherpste wanhoop klonk, kreet hij

— Vertellen, ja, ik wil vertellen... eene treurige ballade, het leven van een verworping, van een miskende, doch tevens een schepsel Gods! Geen geestige zetten meer van

Hans, die u allen zal doen sidderen, als ge nog wat medelijden in het hart gevoelt.

Hij liep de trappen op van den troon, liet zijne blikken over de toestroomende hovelingen en edelvrouwen waren.

Hij hijgde om adem en wreef met de handen over 't hoofd als om zijn geest te bemeesteren.

Want hij sidderde nog over gansch zijn lichaam.

En toen begon hij, eerst met bevende stem:

— Wie leeft in pracht en weelde, kent de sombere treurspelen niet die er gespeeld worden, bloedig, in de harten der verworpelingen.

Wie het masker der armoede niet zag grijzen en de krampen van den honger de ingewanden nooit voelde samentrekken, begrijpt niet hoe een man, een hart kan lijden, het hart van een misvormde soms, die om den broode moet slaven met zotternijen, terwijl hij lijdt.

— Waar wil hij heen? kreet men.

— Begin met de ballade, edele minnezanger!

Geschater volgde op deze woorden.

— Ik begin, gij edelen, ik begin, mijn Keizer en Majesteit, wat vreemd klinkt die schrille toon uit den mond van een zotskap. Zie, de zotskap is weggeworpen, en hier staat de mensch, een akelig verwrongen mensch, doch met een ziel zooals gij allen. Ik begin. Ach maar schenker, geef me eerst een druppel wijn, een druppel wijn...

Hij hijgde om lucht.

En de schenker naderde en bood hem wijn. En de martelaar ledigde den beker, loosde een zucht en herbegon:

— Daar was een vader, een gebochelde zooals ik... en die gebochelde was een edel mensch. Waarom niet? Is een afzichtelijk uiterlijk het omhulsel eener lage ziel? Is het niet genoeg de speelbal der menigte, het voor een spot te zijn? Doch genoeg; die gebochelde had eene dochter, deed voor haar het laagste werk, zich verdierlijkend, zich als speelbal latende omwerpen door allen!... Hij beminde zijn kind met eene liefde die niet te zeggen is, die alleen edele moeders kunnen begrijpen... Zij was het teedere bloempje dat men kweekt en hoedt voor hagelslag, regen en winden!

Over haar spreidde hij als een beschermen-

gel zijne vleugelen uit, want zij was het licht zijner oogen, de bronader van zijn bloed, de zonne die hem verwarmde, de verkwikkende regen die neerviel op de verdorde planten zijns harten, ze frisscher deed opschieten! In haar lag voor hem opgesloten én zonne én bloemen én planten.

Zij was de zonne, haar oogen de sterren waarin hij zijn eenigst geluk las; haar glimlach was de bloem die hem verrukte door hare geuren.

Hij schutte haar voor stormwinden en hagelslag... en die waren de jonkers, die om haar zouden zwerven, haar bedriegen, haar vermoorden, zedelijk dooden... Oh, oh, oh... dochterken, dat lieve dochterken, dat... O, schenker, ik bid u, ik en kan niet verder... geef... geef mij, als 't u belieft, een druppel wijn... een enkelen druppel wijn...

En smeekend stak hij de hand uit, en hij wankelde van vermoenis, van uitgeputheid.

De Keizer had zich van de andere hovelingen verwijderd. Steeds hield hij de blikken gevestigd op den nar.

De Lannoy stond het dichtst naast hem; onder de hovelingen bemerkte men d'Assche, die geen woord sprak, doch een valschen glimlach had om den mond.

En de nar dronk.

En hij herbegon:

— Boosheid sluipt overal rond. De hel heeft overal hare zendelingen. Jonkers verpletteren harten, onmeedoogend, zonder te worden gestraft! Oh, maar dat voorzeg ik hun: worden zij niet gestraft hier op deze wereld, God zal hun rekening vragen voor wat zij misdeden aan de zwakken!... De vader bewaakte zijn kind zoo zorgvuldig als een juweel, kostbaarder dan een keizerrijk!... Edele dames, gij die het moederlijk gevoel nog bezit, hoe zoudt gij lijden, niet waar, wanneer men uwe dochter, uw kind, vernietigde voor eeuwig in ongeluk en oneer!... Gij zoudt schreien, lijden... Wat zoudt ge zeggen als een schurk, hij weze hertog of graaf, in uw woning drong of liet dringen met gemaskerde betaalde booswichten, en men dit kind bond, en haar tegen wil en dank roofde, haar schaakte. Als men uw kind stool dat zoo goed was als een heilige, zoo edel als de meiroos, wier geuren uit haar harte stegen... Als het puurwit wolkje dat als eene zwaan langzaam drijft in het donkerblauw azuur; als de lelie

waarover het morgenrood glanst en in wier gulden kelk de dauw schittert, de perel van den nacht!... Oh, oh, oh, snikte de arme Hans, gij zoudt waanzinnig omloopen en zoeken, hem vloeken die uw leven vernietigde, uw evenbeeld bezoedelde, uw vleesch martelde! Oh...

Weer stikte de stem in de keel van den nar, die in zijn ramspoed de armen opstak.

— O, schenker, smeekte hij, wijn, geef me nog een druppel wijn, ik heb dorst!

De hovelingen murmelden en zegden onder elkander:

— Waar wil hij heen, die man?

En eenigen voegden erbij:

— Wat uitstaans hebben wij met zijne zaken? Wat geven wij om een gebochelde, een armen duivel? Wat wil hij dit feest komen storen met zijne lamentaties?

De arme zotskap dronk.

En de Keizer naderde:

— Man, vertel... Wat lijdt gij? En wat is er gebeurd? Wie ramspoeden stichtte en niet vergeldt, zal gestraft of geschandvlekt worden!

— Majesteit, stamelde de nar... Majesteit, ik ben... ben... oh, ik had een kind, een dochter... de dochter waarvan ik spreek... mijne Blanka en... en...

Hij wankelde de trappen van den troon af, strompelde eenige stappen verder, sloeg de handen voor het gelaat en snikte.

— O, ik ben maar een nar... ik, een nar, niet waar, gij, allen? O, Majesteit. Men heeft haar mij ontstolen, gerukt uit hare woning... heden nacht nog... men heeft haar mij ontstolen!

En als gansch verpletterd zonk de arme gebochelde neer.

Keizer Karel blikte eerst zijne hovelingen aan. Allen zwegen. Niemand durfde een woord wagen, daar allen den ernst bemerkten, welke op het gelaat van den Keizer lag verspreid. Een bange indrukwekkende stilte heerschte.

— Sta op, sprak de vorst, sta op, Hans, en spreek. Wie is de dader? Vertel mij de daad in al hare bijzonderheden.

De nar bleef er gansch ineengekrompen zitten, doch hief het betraand en door smart vertrokken gelaat op naar den vorst en vertelde dan met snikken, schreiend als een kind, met korte zinnen en afgebroken woorden al wat er was voorgevallen.

— De dader, Majesteit. Oh, hij...

De nar sprong op. Hij had de vuisten gebald.

— O, hij geve mijn kind, zooniet... Majesteit, een ridder weet dat een huwelijk onmogelijk was tusschen mijne dochter en hem! En toch, niet zeggend wie hij was, wat zijne titels waren, zocht een uwer hovelingen haar op, sprak haar van liefde. Hij zag toch wel dat zij eene teedere bloem was die moest geknakt worden als hij eens met haar brak. Want het zij hoe innig eene liefde weze, de adeldom, de familie verbreekt die banden en laat slechts toe, dat het kind des armen een speelgoed weze, dat men verwerpt, nooit de gade! Was het goed van dien ridder dus te handelen? Wat er gebeurde, weet ik niet, doch die ridder is het denkelijk, die haar schaken liet, om haar beter in zijne klauwen te krijgen.

Majesteit, ik uw onderdaan, ik een schep-sel Gods, ik eisch van uwe opperste goedheid en almacht, gerechtigheid! Zie, ik smee u, geef mij mijn kind weder, mijn eenigste Blanka... en dan zal ik heengaan, verre, zeer verre, om slechts voor haar alleen te leven in eene innige liefde! Alleen met ons beiden, mijn kind en ik! Dat is al!

Weer volgde eene angstige stilte op de woorden van den nar.

Onder de rondom vergaderde ridders bemerkte men d'Assche die geen woord sprak. Hij was zelfs een weinig aangedaan door den schrik en trok zich achteruit.

De Lannoy was in gepeinzen verzonken.

— Blanka, murmelde hij... Blanka...

— Wie was die ridder? vroeg de vorst.

— Wie, Majesteit? Wie... die man daar... die!

Een gerucht steeg tusschen de hovelingen op, van verstomming.

Hans had de Lannoy aangeduid.

— Ja, die edelman... de Lannoy! Ik zag hem uit mijne woning komen, met eigen oogen, vroeger. Hij was het die met mijne dochter kennis aanknoopte; hij is het tevens die haar schaakte.

— Beseft gij uwe beschuldiging? vroeg de keizer streng. Eene aantijging in het bijzijn der edele ridders.

— Sire... Majesteit, kloeg Hans, ik weet niet... ik twijfelde eerst. Wie zou er anders belang in gevonden hebben, mijne dochter te schaken? Zij kende niemand. Men roofde haar

om haar te hebben. De edelman wist dat een huwelijk onmogelijk was... Wie weet wat er gebeurde?... O, zie, ik ben waanzinnig... ik...

— Majesteit, sprak de Lannoy nu kalm. Verdedigen doe ik mij niet, en gij allen, heeren ridders, edelen en vrienden, kent mij. Een vogel zelf doe ik geen kwaad; en bemin ik eens een vrouw, dan is het uit oprechte liefde, 't zij edelinge of burgerdochter. Mij van de smet zuiveren, van de beschuldiging van dien ongelukkige, moet ik niet. Daar sta ik boven, ik schenk hem reeds vergiffenis en wil niet dat hij in ongenade zou vallen omdat hij ongelukkig is, rampzalig, waanzinnig door de smart die hem komt te treffen... Doch eene vraag wil ik hem stellen en dan, mijn vorst, zal ik openhartig spreken. Man, waar woont uwe dochter?

— Mijn dochterken, mijn eenigst dochterken? vroeg Hans, de oogen vol tranen en in wanhoop rondziende. Te Anderlecht... 't Was Blanka... u herinnert het wel, Blanka... bij vrouw Beeraert verblijvende.

De Lannoy verbleekte, hij wankelde en bracht de hand op het hart.

— Geschaakt? Zij... kreet hij. Oh, Blanka geschaakt! O wee dan, wee den vermete!

En zich tot den vorst wendende:

— Majesteit, ik bid u. Zij was de vrouwe van wie ik u sprak, schitterend als de zon, edel als goud. Majesteit, het harte bloedt me; langer kan ik hier niet verblijven. Neen, ik schaam me niet voor u allen, heeren ridders, te verklaren dat het meisje dat men schaakte, dat ik haar beminde met oprechte liefde, hopen eens haar ten altaar te leiden, al hadde ik moeten afstand doen van al mijn voorrechten, van al mijn adeltitels. Omdat daarin, zoo er eene edele genegenheid bestaat tusschen de wezens, in het familiegeluk, in den glimlach en het zoete woord der u tegemoet snellende gade het opperste geluk, de hemelsche gelukzaligheid op aarde bestaat, weze zij dan ook de dochter van een nar, van een misdeelde!

Men schaakte haar! Maar men wete dat ik niet zal rusten voor ik hare schuilplaats heb ontdekt; voor ik haar heb weergegeven aan de vrijheid, aan mijne liefde, aan den schreienden vader... Wee hem den roover! ik lever hem over aan het oordeel des keizers!

De ridder trok den degen en zijn oog vlamde wjl hij sprak:

— Ik daag hem uit, dengene, die het feit pleegde... ik roep hem hier ten kamp!

Doch niemand sprak.

— Het is mij een pak van het harte, sprak de fiere jongeling, dat niemand van adel de hand aan het laffe misdrijf sloeg.

Weer gleed de degen in de scheede.

Hans had zich op de knieën geworpen voor de Lannoy en besproeide dezès handen met zijne tranen, terwijl hij snikte:

— Dank, edel man... vergeef me dat ik u beschuldigde. Ja, mijn dochterken zullen wij vinden. Verre zullen wij niet moeten zoeken. Namen noem ik niet, doch u, Majesteit, zal ik hem mogen aanklagen... dat zweer ik bij

God!

Hans rees op, wierp de blikken op de hovelingen en keek d'Assche aan met doorborend oog.

Deze poogde nog te glimlachen, doch men bemerkte dat hij door eene zekere vrees was bevangen.

De keizer stond er een oogenblik na te denken. Toen hij 't hoofd ophief, schitterde zijn oog.

— Mijne heeren, sprak hij, dat verklaar ik u dat voortaan in zulke gevallen, waar er geweld wordt gebruikt, het gerecht zijn loop zal hebben voor edelen als voor burgers en armen!

(Volledige uitgave)

